

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1'—, za vse ostale Din 16'—.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK IV.

OKTOBER 1939

ŠTEV. 10

V velikih časih ne bodimo majhni!

Vsi čutimo, da se je začel zadnje tedne pisati nov list v zgodovini Evrope in njenih sprtih narodov. Žal se piše uvod s krvjo stotisočev. Niso se še zacelile rane, niso še odstranjene ruševine, ni še okrevalo gospodarstvo izza svetovnega klanja pred 20 leti, že stojimo pred novim krvavim dejstvom: pred vojno med petimi velesilami Evrope. Ni ga na svetu, ki bi mogel danes prerokovati tak ali drugačen izid tega krvavega spopada; ni ga, ki bi mogel reči, ali bo vojna pustošila do kraja le na sedanjih dveh bojiščih, ali pa bo v svoj smrtonosni ples potegnila še druge narode in države.

Eno je pa gotovo: Naša država bo ostala nevtralna. Zato nam je priča razvoj naše zunanje politike v zadnjih letih, predvsem pa slovesna izjava naše vlade ob pričetku sedanje vojne. Naša država danes ničesar drugega ne zahteva, kot da vsakdo spoštuje njene meje, postavljene s krvjo in brezprimernim junaštvom, ter da vsakdo ceni njeno svobodo, priborjeno z žrtvami, ki morajo vzbujati spoštovanje vsega sveta. Ako bi se pa kdo — česar naj nas in njega Bog obvaruje — spozabil nad našo zemljo in svobodo, potem bo moral okusiti pest one vojske, ki je skozi stoletja branila evropsko kulturo pred vdorom barbarstva, vojske, ki pa je danes po slogi treh bratov neprimerno silnejša i po duhu i po pripravljenosti. Upamo, da nikdar ne bo treba preizkušati junaštva te sile v krvavih borbah.

Nam vsem pa sedanji čas nalaga posebne dolžnosti. Med njimi je prva, da ohranimo mirno kri in mirne živce. Nobenega razloga ni za kakršnokoli zbežnost. Pač pa moramo vedeti, da zbežnost lahko ustvari zlasti našemu gospodarstvu neprecenljivo škodo. Ni dvoma, da ima že sedaj vojna nek gotov vpliv na naše gospodarstvo zlasti glede na izvoz in uvoz. A mi moramo biti srečni, da imamo doma vsega v izobilju, kar nam je za življenje potrebno.

Mirno in z veliko resnostjo motrimo dogodke okoli sebe! Zaupajmo vodstvu države ter verjamimo le sporočilom, ki jih dobivamo z odgovornih mest! Le bojzljivost poraja v domišljiji slabičev predstave o dogodkih, ki se nikjer niso izvršili. Gotovi ljudje pa imajo tudi korist od tega, da med našim ljudstvom ustvarjajo malodušje, da bi ga tako onesposobili za učinkovito samoobrambo. Kakor je danes naša vojska pozorno na straži naše meje, tako je dolžan sleherni izmed nas stati na straži zoper neutemeljene govornice in zoper raznašalce lažnivih in samovoljnih vesti. V velikih časih ne bodimo šalobarde, ki jih vsaka čenča spravlja iz ravnotežja, temveč budni junaki, ki imajo tenak posluš za vse, kar bi nam moglo škodovati!

Kot glasilo naših zavarovancev moramo prav posebno poudariti, da ni prav nobenega razloga za kakršnokoli dvom nad upravičenostjo in potrebo zavarovanja tudi v teh časih. Prav nasprotno! Novi časi prinašajo nove nevarnosti. Naše zavarovalstvo je dovolj močno, da bo moglo prevzete obveznosti v celoti izpolniti, pa naj se zgodi karkoli. Če kdaj, je pa posebno zdaj potrebno, da svoja zavarovanja zaupate domači zavarovalnici. Ali je treba tu še razlagati, zakaj? Živimo v časih, ko je vsak narod bolj kot kdaj prej navezan zgolj na lastno moč. Ne slabimo te moči na polju zavarovalstva, ki je itak še vse preveč v rokah tujega kapitala.

Posebno v teh časih se ne prepuščajte življenju brez učinkovite zaščite potom zavarovanja! Prav posebno sedaj pazite, da bodo zavarovana ne le vaša poslopja, temveč tudi vaše premičnine! Skrbite, da si ohranite vse pravice iz zavarovalnih pogodb s tem, da v redu poravnate premijo! Če čujete, da so ameriške zavarovalnice zvišale premijo, vedite, da gre tu le za tako zvana transportna zavarovanja, pri katerih se premija stalno po razmerah menjava. V premijah za ostala zavarovanja ni nobenih sprememb in jih tudi ni pričakovati.

Življenja postajajo v teh časih še prav posebno dragocena. Ne podcenjujte svojega življenja, temveč mu dvignite ceno s tem, da ga pravočasno pri domači zavarovalnici zavarujete ne le za primer smrti, temveč tudi zoper razne nezgode! — Enako pa poskrbite z drugimi zavarovanji za varnost vsega svojega premoženja!

Prav v tem, da zavarovanci in zavarovalnice nemoteno in s polnim zaupanjem izvršujejo svoje medsebojne obveznosti in dolžnosti, leži zgovoren dokaz, da se ne pustimo motiti in begati od nikogar, temveč, da velike čase razumemo in smo jim tudi kos.

I. P.

Zaradi naraščajočega števila zavarovancev Vzajemne zavarovalnice je pričujoča številka „Naše moči“ dosegla že naklado

113.000 izvodov

S to ogromno naklado, ki je noben drug list v Jugoslaviji še z daleka ne dosega nudi „Naša moč“ najboljšo priliko gospodarskim krogom za uspešno oglaševanje

Obvestilo

Zastopnika Vzajemne zavarovalnice nista več

Koch Ciril iz Ljubljane,
Trampuž Jože iz Ljubljane,

Navedena nista več upravičena sprejemati ponudbe za kakršnakoli nova zavarovanja za Vzajemno zavarovalnico, prav tako ne inkasirati premije za že obstoječa zavarovanja.

Opomba: Z obvestili v našem listu, katerega izmed zastopnikov Vzajemne zavarovalnice smo črtali iz vrst naših pooblaščenec, želimo prepričati, da se ne bi kdo, ki nima več pooblastila za zastopanje našega zavoda, navajal, da še zastopa Vzajemno zavarovalnico.

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani.

JAVNA ZAHVALA.

Podpisani se javno zahvaljujem Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, ki je s popolnim razumevanjem in naklonjenostjo ocenila škodo, ki mi je nastala pri požaru dne 15. avgusta t. l. Prosim, da to moje zahvalo objavite v »Naši moči« z moje želje, da bi slovenski gospodarji zaupali svoja zavarovanja le domači Vzajemni zavarovalnici.

Zalog pri Ljubljani, 19. avg. 1939.

Berčič Franc, I. r.

Varstveni znak.

A. KREMŽAR
Strojno podjetje

Ustanovlj. l. 1909

KREMŽAR
ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Telefon Ljubljana 705. Ček. račun 14.075

Zahtevajte ponudbo ali pa brezplačni obisk našega zastopnika!

Slamozreznice

v vseh izvedbah in s popolnim jamstvom

IZDELUJEMO:

- mlatilnice
- repozreznice
- sadne mline
- stiskalnice
- gnojilnice
- črpalke
- razpršilnice
- i. t. d.

NE VEMO NE URE NE DNEVA...

V zadnjem času je KARITAS med drugim izplačala

cele zavarovalne vsote

ob smrti sledečih članov in članic:

Borovnik Marija, Polena 79, p. Mežica;
Tomišič Ciril, Ljubljana, Dolenjska cesta 23;
Baruga Ivana, Straže 13, p. Sv. Barbara pri Mariboru;
Goršič Ivan, Grajenšak 59, p. Vurberg;
Smidl Ana, Pekel 210, p. Pesnica;
Salmič Benjamin, Zagreb, Barutanski jarak 25;
Majhen Marija, Slovenska Bistrica 12;
Kocjane Terezija, Preloge 5, p. Velenje;
Grimšičar Martin, Polje 11, p. Boh. Bistrica;
Jerovšek Janez, Stari trg 15, p. Višnja gora;
Rožman Alojz, Maribor, Pobrežje, Prešernova 10;
Juvančič Ana, Škocjan pri Mokronogu 93;
Zaje Marija, Sv. Bric 48, p. Velenje;
Francič Martin, Ljubljana, Zavetišče sv. Jožefa;
Lajh Katarina, Gabernik 3, p. Juršinci;
Pust Jožefa, Rudnik 48, p. Ljubljana;
Parkelj Ivana, Ljubljana-Moste, Zaloška cesta 80;
Znuderl Marija, Maribor, Ruška cesta 3;
Grabnar Terezija, Crna 33 pri Prevaljah;
Celerin Franc, Loke 180, p. Trbovlje I.;
Marondini Franjo, Brezovo 37, p. Sevnica;
Mikulec Jurij, Maribor, Meljska cesta 57;
Urančič Ivana, Kranj, Kokrško predmestje 30;
Arčon Ana, Ljubljana, Linhartova 4;
Goršič Franc, Ljubljana, Kavškova 26;
Wiemann Blaž, Košaki 6, p. Pesnica;
Miklavžina Marija, Škale 55, p. Velenje;
Čarman Anton, Sv. Ana 21, p. Tržič;
Mihevc Rozalija, Borovnica 78;
Puntar Terezija, Unec 76, p. Rakek;
Plavčak Štefan, Ptujška gora 18;
Pečarič Bara, Drašiči 14, p. Metlika;
Gregorec Marija, Ljubljana, Ilirska 19;
Pretnar Janez, Poljščica 30, p. Gorje pri Bledu;
Lobenwein Ivan, Slovenska Bistrica 36;
Kuralt Valentina, Domžale;
Bezenšek Anton, Studenice pri Poljčanah 20;
Koželj Franc, Sv. Vid 31, p. Planina nad Sevnico;
Šuštar Franciška, Ljubljana, Kolodvorska 23;
Gradišar Jože, Senično 2, p. Križe;
Wraber Franc, Kapla 97, p. Brezno ob Dravi;
Mrhar Franc, Dvor 13, p. Št. Vid nad Ljubljano;
Mihelak Štefan, Ljubljana, Stari trg 4.

Dvojno zavarovalno vsoto je KARITAS izplačala ob smrti g. Jerič Neže, Leskovec 19, p. Slov. Bistrica, ki jo je povozil vlak, in ob smrti Zibret Jerneja, Sv. Urh 47, p. Trbovlje I., ki si je pri padcu z lipe prebil lobanjo.

Brezplačno sozavarovalno vsoto je KARITAS izplačala ob smrti 13 letnega Valentina, sina pri nas zavarovanih staršev Marije in Florjana Golobinek, Podpeca 72, p. Crna pri Prevaljah.

KARITAS.

Spis o vodi. Voda je zelo koristna tekočina. Če se je napijemo na sadje, zbolimo in nam ni treba hoditi v šolo. Kdor pije vodo, ko je razgret, lahko dobi pljučnico in se preseli med nebeške krilate, kjer je gotovo bolj veselo kot pa v šoli. Če vodo prilijemo vinu, nastane šampanjec ter je potem taka voda zelo draga. Naš oče pravijo, da voda še v čevlju ni dobra. Prav jim pa le pride, ko se je nalokajo na tešče in pravijo, da z njo preganjajo mačka. Iz vode so napravljene mnogotere stvari, morje, jezera, reke in studenci. Voda je zelo koristna otokom, ker bi brez nje nihče ne mogel z barko do njih. Nekateri ljudje imajo vodo tudi v glavi in jim potem pravijo, da so bebeci. Naša stara mati so imeli vodo v trebuhu, pa jim ni dobro storila.

Koliko zavarovancev ima „Karitas“?

Če bi vsak zavarovanec prehodil pot 1300 m, bi vsi skupaj takorekoč mimogrede napravili pot okoli sveta

Načrt za izpopolnitev radijskega omrežja v Jugoslaviji

Poštno ministrstvo, v čigar področje gre pri nas radiofonija, je izdelalo načrt, ki predvideva pospešeno zgradnjo radijskega omrežja v Jugoslaviji. Ta načrt se ne bo izvedel naenkrat, saj je to tudi finančno nemogoče, pač pa polagoma. Prvi del tega načrta predvideva povečanje dosedanjih postaj, oziroma zgraditev novih:

Beograd	120 kw energije
Zagreb	60 kw energije
Ljubljana	20 kw energije
Skopje	20 kw energije
Maribor	5 kw energije

Če dodamo k temu še državno kratkovalovno radijsko postajo v Beogradu z 10 kw energije, ki je že dograjena, toda ni še v obratu, menda zato, ker še ni dograjen studio, bomo imeli v prvem delu načrta 6 radijskih postaj z antensko energijo 235 kw, dočim imamo danes 4 postaje s 27 kw. Antenska jakost bo desetkrat večja, kot je danes.

Drugi del načrta predvideva zgraditev treh novih postaj:

Sarajevo z	20 kw energije
Split z	10 kw energije
Dubrovnik z	10 kw energije

Postaji v Splitu in Dubrovniku bosta relejni.

Tretji del načrta pa predvideva zgraditev manjših relejnih postaj v Banjaluki, Nišu, na Cetinju in v Subotici, kakor tudi v drugih mestih, kjer se bo pokazala potreba, a z namenom, da se omogoči povsod poslušanje z najmanjšimi in najcenejšimi aparati. Ves ta program pa mora biti izvršen v 5 letih, možno pa je, da se omogoči že med tem časom nadaljnja razširitev omenjenih postaj, če se bo za to pokazala potreba. Relejne postaje ne bodo imele svojih lastnih sporedov niti svoje posebne valovne dolžine, pač pa bodo po

večini samo prenašale sporede beograjske in zagrebške, pozneje pa tudi skopljske in sarajevske postaje. Oddajale bodo na skupnem valu (synchronizirane radijske postaje). S tem programom zgraditve novih postaj in z organizacijo primernih sporedov se skupni dohodki — če skromno računamo — predvidevajo za 15 let na približno poldrugo milijardo dinarjev.

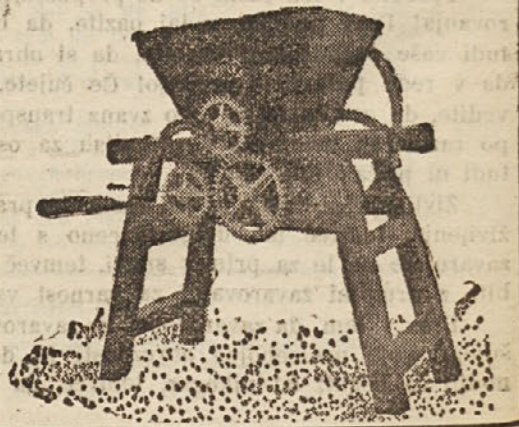
Za zgraditev novih postaj bo potrebnih okoli 100 milijonov din, dočim bi bili stroški za eksploatacijo in za odplačilo tega investiranega kapitala (na 15 let) okoli 30 milijonov din letno. V tem pa so vračunane vse nepredvidene nove investicije, ki jih bodo terjala nova odkritja na polju radiofonije.

Tako vidimo, da je načrt izdelan in upajmo, da bo v določenem času tudi dograjen. S tem načrtom stopa radiofonija pri nas na nova pota in verujemo v njen razvoj in napredek v vsesplošno korist države in narodov.

Domače podjetje

FERDO SMOLA Sv. Jurij ob juž. I.

dobavlja prvovrstne sadne mline z
270 mm širokimi valji po Din 1150—
V zalogi tudi ostali poljedelski stroji.

Žrebanje I. razreda XXXIX. kola Državne razredne loterije
14. oktobra 1939

7 premij!

42.000 dobitkov!

DOBITKI:

2,000.000 —	300.000 —	200.000 —
1,000.000 —	300.000 —	200.000 —
500.000 —	200.000 —	100.000 —
500.000 —	200.000 —	100.000 —
500.000 —	200.000 —	100.000 —

itd. brez vsakega odbitka!

Zmerne cene srečk!

$\frac{1}{2}$ srečke
100 din

$\frac{1}{1}$ srečka
200 din

Ogromni dobitki!
 $\frac{1}{4}$ srečke
50 din

V kratkem času

so dobile naše stranke s pri nas kupljenimi srečkami:

2,000.000 din s srečko 91.760	600.000 din s srečko 88.511	300.000 din s srečko 24.774
1,508.000 din s srečko 48.780	540.000 " " " 97.115	300.000 " " " 71.496
1,200.000 " " " 68.450	500.000 " " " 23.990	300.000 " " " 64.833
1,200.000 " " " 96.428	500.000 " " " 49.006	300.000 " " " 104.741
1,200.000 " " " 98.354	500.000 " " " 9.564	300.000 " " " 4.739
1,200.000 " " " 42.126	500.000 " " " 18.359	300.000 " " " 95.458
1,000.000 " " " 62.617	500.000 " " " 43.723	300.000 " " " 18.539
1,000.000 " " " 5.853	500.000 " " " 54.650	300.000 " " " 79.226
1,000.000 " " " 44.121	500.000 " " " 83.716	260.000 " " " 23.412
1,000.000 " " " 62.509	400.000 " " " 55.591	250.000 " " " 68.679
1,000.000 " " " 76.227	400.000 " " " 4.794	250.000 " " " 119.857
1,000.000 " " " 56.143	400.000 " " " 64.336	250.000 " " " 82.394
1,000.000 " " " 54.864	400.000 " " " 86.606	250.000 " " " 94.530
	400.000 " " " 74.557	250.000 " " " 99.534

Strogo solidna in točna postrežba!

Glavna kolektura Državne razredne loterije

A. REIN IN DRUG

Ilica br. 15

ZAGREB

Gajeva ulica 7

† Juan Jakopič

Ko smo v četrtek, 14. septembra prišli uslužbenici Vzajemne zavarovalnice v pisarno in zvedeli, da je prejšnji večer ob 23. uri umrl naš dober gospod Ivan Jakopič, smo zmajevali z glavami. Čeprav smo vedeli, da bi moral v kratkem slaviti 75-letnico svojega življenja, in vedeli tudi to, da je ležal že več dni v nezavesti, vendar smo imeli še vedno rahlo upanje, da se prebudi in s svojo ogromno življenjsko silo premaga samo smrt. A Previdnost je hotela drugače: gospoda Jakopiča ni več.

Kjerkoli bo govor o začetkih, o prvih težavah ter o rasti Vzajemne zavarovalnice, bo skozi prvih 39 let tudi govor o Ivanu Jakopiču. Poleg še vedno neumorno delavnega gospoda generalnega ravnatelja Josipa Pehanija je bil rajni Jakopič prvi uslužbenec Vzajemne zavarovalnice. — Dne 1. avg. 1900 je že kot uslužbenec Vzajemne pomagal seliti pisarno in tiskovino iz skromne dvorišne sobice v bivši Reharjevi hiši na Rimski cesti v prav tako skromno komaj 2 x 4 m obsežno sobico poleg vhoda v Medijatovo hišo na sedanji Tyrševi cesti. Tu se je začelo šele pravo poslanje Vzajemne. Gospod Jakopič je prevzel najrazličnejše posle. Bil je sluga, inkasant in po potrebi tudi akviziter. Z mladostno, že kar zagrizeno voljo se je posvetil delu za Vzajemno in veroval, da mora iz skromne klice vzrasti enkrat mogočno drevo čisto domačega in vseh tujih vplivov prostega zavarovalstva.

Skozi 39 let je rajni gospod Jakopič z vzorno vestobito ter resnično ljubeznijo posvečal vse svoje moči Vzajemni zavarovalnici. V njeno službo je vstopil v najlepših moških letih, visok, vzravan in korajžen, v njeni službi se je zgrudil kot starček, a še vedno prežet le misli na Vzajemno. Tudi ko je bil upokojen, se ni mogel ločiti od zavoda, temveč je dan za dnem prihajal v pisarno, učil mlajše in jih opozarjal na napake, pa tudi stopil še k temu ali onemu zavarovanu ter kasiral zavarovalnino, kakor je to delal skozi štiri desetletja.

Posebno svetel zgled vsem sodelavcem Vzajemne je bil rajni v svoji poštenosti. Tekom 39 let so šli skozi njegove roke milijoni in milijoni, a njegovi računi so bili vedno čisti. Njegovo zasebno življenje in njegova služba sta bila dva povsem tuja si svetova, povezana z eno samo vezjo, s kristalno čisto poštenostjo.

Pokojnik pa je imel odprte oči in goreče srce tudi za vsa druga vprašanja, ki so bila za slovenski narod važna. Kot zvest učenec Evangelista Kreka je z vno sodeloval že pri rojstvu Krekove strokovne, konsumne in prosvetne organizacije našega naroda. Še v pozni starosti se mu je zaiskrilo oko, ko je videl, kako bohotno se Krekova zamisel narodove organizacije razvija.

Sreča je imel

(Resnična zgodba)

Tone Vrtačnik je ugleden obrtnik. Starše je že rano izgubil. Bratov in sester nima. Samo staro telo ima še nekje na Dolenjskem. Tone je dober človek in skrbi za svojo telo. Vsak mesec ji pošlje kaj za priboljšek. Nekajkrat na leto jo tudi obišče.

Pred tremi leti je Tone zavaroval svojo telo pri KARITAS. Sedaj se je pa kar naveličal plačevanja. Ko je bil zadnjič pri teti, je opazil, da je za svoja leta še kar izredno krepka. Lahko bo živela še deset let, če ne pride kaj posebnega vmes. Tone je začel računati. Če bo živela teta še enajst let, bo plačal zavarovalnici toliko, kolikor znaša zavarovalna vsota. Kaj pa če teta živi še 15 let? Potem bo vplačal še več kot znaša zavarovalna vsota. Ali mu bo zavarovalnica tudi ta presežek izplačala? Morda pa sploh ni treba več plačevati, ko je vplačana cela zavarovalna vsota! O vsem tem bi bil Tone rad na jasnem. Pazljivo je prebiral polico, pa ni mogel nikjer najti zadovoljivega pojasnila. V polici je le napisano, da je treba mesečne prispevke plačevati do smrti zavarovane osebe in da se ob smrti zavarovane osebe izplača cela zavarovalna vsota. Kaj pa z denarjem, ki bi ga vplačal nad višino zavarovalne vsote? Če bi denar nosil v hranilnico, bi dobil izplačano vse in še obresti zraven. Najbolje je, da gre kar v zavarovalnico, kjer mu bodo vse točno pojasnili.

V pisarni je razgovor med Tonetom in uradnikom potekal takole:

Tone: »Rad bi vedel, če bom moral plačevati mesečne prispevke tudi potem, ko bo vplačana že cela zavarovalna vsota.«

Uradnik: »Da, seveda, pri posmrtnem zavarovanju, ki je sklenjeno po ceniku CT, je treba mesečne prispevke plačevati do smrti zavarovane osebe.«

Tone: »Ali KARITAS potem povrne več vplačane zneske?«

Uradnik: »Ne; zavarovalnica je dolžna izplačati ob smrti zavarovane osebe celo zavarovalno vsoto ne glede na to, če je vplačani znesek večji ali manjši od zavarovalne vsote.«

Tone: »To je vendar krivično, da bi moral kdo več plačati, kot bo dobil izplačano! To ni nobeno zavarovanje, to je navadno izrabljanje. Lahko se pripeti, da kdo vplača dvojno zavarovalno vsoto in še več. Kam pa spravi zavarovalnica več vplačane zneske? Res ni čudno, če govorijo ljudje, da so zavarovalnice kapitalistična podjetja, ki si delajo z ljudskim denarjem lepe dobičke. Nič več ne bom plačeval. Izplačajte mi, kar mi gre!«

Uradnik: »Vi hočete torej zavarovanje odkupiti. To Vam resno odsvetujem. Odkupni znesek je zelo nizek.«

Tone: »Odkup znaša 95% vplačanega zneska. Tako je pisano v polici.«

Uradnik: »Motite se! Preberite še enkrat! Odkup znaša 95% premijske bruto-prihrane. Premijska prihrana pa niso vplačani zneski, temveč obrestovan prihranek, ki ostane zavarovalnici potem, ko od vplačanih zneskov odračuna vnaprej določeni del za izplačilo posmrtnin ter kritje stroškov. Kako bi mogla zavarovalnica izplačevati cele zavarovalne vsote v primerih, kjer je bila vplačana komaj ena desetina ali celo samo ena dvajsetina zavarovalne vsote, če bi morala pri

Pa je še poleg mnogih drugih ena poteza, ki je gospoda Jakopiča krasila in nam ga postavljala za zgled. Gospod Jakopič je bil odkrit in možat tovariš. Moško je povedal, ako je bilo treba grajati napake, a prav tako ustrežljivo je pomagal povsod, kjer je le mogel. Prav zaradi tega ga bomo uslužbenici Vzajemne zavarovalnice ohranili trajno v hvaležnem spominu.

Svesta si dolžne hvaležnosti do zaslužnega pokojnika izreka Vzajemna zavarovalnica iskreno sožalje njegovi ženi, gospej Ani, ki je bila gospodu Jakopiču prava pomočnica in mu z isto ljubeznijo pomagala pri rojstvu Vzajemne, kot ga je požrtvovalno negovala v njegovi težki bolezni.

Gospod Jakopič! Hvala Vam za vse, za Vaše delo in trud, za Vašo ljubezen in vestobito, za Vašo poštenost in tovarištvo! Tebe, o Bog, pa prosimo, da sprejmeš zvestega hlapca v svoje naročje in mu podeliš mesto v kraljestvu miru!

odkupu zavarovanja vračati skoraj vse vplačane zneske in če bi morala tistim, ki so vplačali nad višino zavarovalne vsote, izplačevati tudi presežke? Razumljivo je, da bi pri posmrtnem zavarovanju vsak rad vsaj nekaj profitiral. Toda pomislite malo, kaj bi bilo z zavarovalnico, če bi morala pri vsakem zavarovanju zgubiti. Taka zavarovalnica ne more obstajati. Pri posmrtnem zavarovanju profitirajo tisti, katerim zavarovanci kmalu umro, zgubijo pa največ tisti, ki zavarovanje odkupijo. Nekaj zgubijo tudi tisti, katerim zavarovanci »predolgo« živijo. Teh primerov je bolj malo, vendar so. — Ravno pred Vami je bila tu neka gospodična, ki je plačala mesečni prispevek za zavarovanje svoje mame. Že pred desetimi meseci je vplačala celo zavarovalno vsoto. Zaradi tega se sedaj prav nič ne vznemirja, ker ji je to čisto razumljivo. Rekla je celo, da rada plačuje še dvajset let, samo da bi njena mamica še dolgo živela. — Zavarovanje je pač zavarovanje. Tisti, ki prejmejo manj, kot so vplačali, prispevajo za tiste, ki so prejeli več, kot so vplačali. Zavarovalnica ni hranilnica. Ljudje pa bi od zavarovalnice radi imeli še mnogo več kot od hranilnice.«

Tone: »To je vse skupaj goljufija! Nič več ne maram imeti posla z zavarovalnico! Kar takoj mi izplačajte, kar mi po Vaših goljufivih pravilih pripada, da še ob te greše ne pridem.«

Uradnik: »Niste prvi, ki tako govori. Mnogi so že bridko obžalovali, da so zavarovanje odkupili. Da vsaj ne bi bili tudi Vi med temi.«

Tone: »Škoda besedi! Nimam časa poslušati. Izplačajte mi, prosim, hitro odkupni znesek!«

Uradnik: »Imate, prosim, polico pri sebi? Brez predložitve police Vam ne moremo ničesar izplačati.«

Tone: »Nimam je pri sebi. Jutri jo prinesem. Zbogom!«

Toneta pa drugi dan ni bilo v pisarno. Šele naslednji teden je prišel. Prinesel je polico in — mrljiški list. Njegova teta je tisti dan, ko je bil v pisarni, padla tako nesrečno po stopnicah, da je podlegla poškodbam.

Pri blagajni je dobil Tone izplačano dvojno zavarovalno vsoto. Bilo mu je zelo nerodno. Preden je šel iz pisarne, je še stopil k uradniku, s katerim je pred tednom govoril glede odkupa.

Tone: »Oprostite, gospod, ker sem zadnjič tako zabavljal čez KARITAS. Danes imam o zavarovanju čisto druge pojme. Sedaj razumem, zakaj zavarovalnica ne more izplačati skoraj vseh vplačanih prispevkov, če plačnik predčasno odstopi, in da zavarovalnica pri posmrtnem zavarovanju ne more izplačati zneska, ki je bil vplačan nad višino zavarovalne vsote. Kako bi mi sicer mogla KARITAS danes izplačati skoraj sedemkrat več kot sem vplačal! Prav ste imeli, ko ste rekli, da zavarovalnica ni hranilnica. Sedaj rad verjamem, da je bilo že marsikomu žal, da je zavarovanje odkupil. Sreča moja, da nisem imel zadnjič police pri sebi!«

Uradnik: »Vaš primer je res zelo zanimiv in poučen. Ljudje bi zavarovanje veliko bolj cenili, če bi ga prav razumeli.«

Tone: »Odslej si štejem v svojo dolžnost, da zavarovanje KARITAS povsod priporočam. Nič nimam proti, če popišete moj primer v »Naši moči«. Sedaj imam namen, sam sebe zavarovati na doživetje. Malo moram še pomisliti, koliko bom lahko največ na mesec plačeval. V nekaj dneh se zopet oglašim pri Vas, da uredim to stvar. Še enkrat prav lepa hvala za vse in na evidenje!«

Odrezal se je. Stari gospod sreča ob potoku dečka v kopalnih hlačkah in ga vpraša: »No, mali, ali znaš tudi plavati.« — Deček: »Znam!« — Stari gospod: »Kje si se pa naučil?« — Deček: »V vodil.«

Nagrobne spomenike

grbnice ter cerkvena stavbna dela (spomeniki iz starega pokopališča Sv. Krištofa za polovično ceno) izvršuje in ima na zalogi kamnoseštvo

KUNOVAR FRANJO
pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.

Pri vojaki. Narednik: »Redov Pipa, povej, zakaj potrebuje država toliko vojakov?« — Pipa: »Gospod narednik, to sem tudi že sam večkrat premišljeval.«

Vknjižba na nepremičnine. Sin: »Očka, kaj je prav za prav to: vknjižba na nepremičnine?« — Očka: »Hm, hm, to je... to je tisto, kar boš edino po meni podedoval.«

Trda glava. Kaplar: »Gospod kapetan, vaš konj je treščil vašega hlapca s kopitom po glavi.« — Kapetan: »Ali je hlapec težko ranjen?« — Kaplar: »Ne, njemu se ni zgodilo nič, ampak si je konj zlomil nogo.«

Milo za drago. Narednik: »Vi, Prebil, vi ste največji bedak, kar sem jih kdaj srečal. Ali imate morda še kaj bratov in sestra?« Prebil: »Da, enega brata!« — Narednik: »Ali je ta tudi tako teslo kot vi?« — Prebil: »O, še mnogo večje!« — Narednik: »Kaj pa je po poklicu?« — Prebil: »Narednik pri 3. bataljonu.«

Velika tekma

Za svojo 40 letnico je Vzajemna zavarovalnica razpisala nagradno tekmovanje za 240 dobitkov v vrednosti nad 40.000 din

Naši cenjeni čitatelji se še dobro spominjajo velikega nagradnega tekmovanja, ki se je pri Vzajemni zavarovalnici vršilo pred dvema leti. Desettisoči naših zavarovancev so se ga udeležili in tekom nekaj mesecev je med vsemi zavarovanci Vzajemne zavarovalnice vladalo res veselo pričakovanje. — Skupna vrednost dobitkov je znašala takrat le 15.000 din.

Prihodnje leto pa proslavi Vzajemna zavarovalnica 40 letnico svojega obstoja. Za tak zavod, kot je naš, je 40 let plodnega dela že tako ogromnega pomena, da bi ne bilo prav, če bi jubilej šel preskromno mimo naše javnosti, posebej pa še mimo naših najzvestejših zavarovancev, ki so deloma že 40 let prijatelji Vzajemne. Ker je Vzajemna zavarovalnica pred 40 leti začela svoje poslovanje le z elementarnim zavarovanjem in je šele mnogo kasneje uvedla tudi razna življenjska zavarovanja, bo 40 letnica v prvi vrsti praznik našega elementarnega oddelka in njegovih zavarovancev. Zato je zavod posebno tem pripravil čisto svojevrstno radostno presenečenje. S to objavo namreč razpisuje veliko jubilejno nagradno tekmo.

Kako boste tekmovali?

Tekmovanje traja skozi eno leto, in sicer od 1. septembra 1939 do 31. avgusta 1940. V teku enega leta dospejo v plačilo vse enoletne premije vsem našim zavarovancem. Tako bo vsak mesec tekmoval tisti, ki mu premija v dotičnem mesecu dospe v plačilo. Kdor je od prej s plačilom premije v zastanku, tekmuje tisti mesec, ko premijski zaostanek poravnava. Kdor premije ne plača, seveda tudi tekmovati ne more.

Kdor je premijo v septembru 1939 že plačal, naj takoj po prejemu tega razpisa zahteva od svojega krajevnega zastopnika poseben nagradni kupon. Za premije, ki jih morate plačati v oktobru, vam krajevni zastopnik izroči nagradni kupon obenem s položnico. Prav tako boste dobili nagradne kupone vedno skupaj s položnico v naslednjih mesecih vse do konca tekmovanja.

Čim premije plačate, morate nagradni kupon izpolniti. Pazite, da boste vse zahtevane podatke vpisali v kupon res čitljivo!

Dobro si oglejte tudi hrbtno stran nagradnega kupona. Tam imate zastavljeno prav preprosto uganko. Tudi to morate rešiti. Tako izpolnjen kupon pošljite po pošti Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani ali ga pa izročite svojemu krajevemu zastopniku, ki bo že poskrbel, da bo kupon pravočasno v Ljubljani.

Vsi kuponi morajo biti v Ljubljani vedno najkasneje do 5. dne naslednjega meseca. Kupone za september in oktober moramo tedaj imeti najkasneje do 5. novembra, kupone za november najkasneje do 5. decembra itd.

Kako se bo izvršilo žrebanje?

Vsakega 5. dne v mesecu bomo končali s sprejemanjem kuponov in takoj nato se bo vršilo žrebanje. Za vsak mesec bo izžrebanih 20 kuponov. V teku celega leta bo tako izžrebanih 240 kuponov. Vsakomesečno žrebanje se bo vršilo pod vodstvom predsednika Vzajemne zavarovalnice vlč. gosp. kanonika Ivana Sušnika in podpredsednika gosp. prof. Janka Mlakarja ob prisotnosti zastopnikov tekmovalcev.

Imena izžrebanih tekmovalcev bomo vsak mesec sproti objavljali v »Naši moči«, da bo tako za glavno žrebanje omogočena kontrola vsej javnosti.

Ko bodo namreč mesečna žrebanja končana, se bo v jeseni 1940 izvršilo zaključno žrebanje, katerega namen bo, dodeliti vsem onim 240 srečnikom, ki so bili v teku leta izžrebanji, odgovarjajoče dobitke. Prvi, ki bo takrat izžreban, bo dobil dobiček najnižje vrednosti, zadnji pa dobiček najvišje vrednosti, t. j. 5000 din. Takoj po žrebanju bomo srečnim dobitnikom njih dobitke brez slehernih stroškov nakazali oziroma poslali.

Dobitki so sledeči:

1 dobiček v gotovini	5000 din
3 dobitki v gotovini	po 2000 din
10 dobitkov v gotovini	po 1000 din
25 dobitkov v gotovini	po 300 din
100 dobitkov v gotovini	po 100 din
101 dobitke: vezana knjiga iz gospodarstva ali gospodinjstva.	

Vseh dobitkov je tedaj 240, njih skupna vrednost pa presega znesek 40.000 din.

Važne pripombe:

1. Nagradni kupon je treba izpolniti čitljivo in s črnilom. Posebno točno je treba izpisati številko police ter datum, kdaj je bila premija plačana. Številko police najdete vedno na srednjem delu položnice, s katero plačate premijo.

2. Za nagradno tekmovanje si pridobite pravico tudi s plačilom vseh premij, ki bi jih bili morali plačati kdajkoli pred 1. septembrom 1939, pa jih iz kateregakoli vzroka niste plačali.

3. S tekmovanjem nimate nobenih posebnih stroškov, ker lahko nagradni kupon izročite našemu krajevemu zastopniku, ki ima natančna navodila glede pravočasne odpošiljatve kuponov na Vzajemno zavarovalnico. Zato ne zamudite ugodne prilike, ko lahko zadenete znesek, ki morda daleč presega znesek vaše premije.

4. Nagradni kupon dobiš pri vsakem krajevem zastopniku. Tisti pa, ki plačajo premijo neposredno pri blagajni zavoda v Ljubljani ali pri podružnici v Celju, bodo lahko zahtevali nagradni kupon kar pri blagajni.

5. Kakor smo že uvodoma omenili, je tekmovanje vezano na elementarna zavarovanja.

To tekmovanje naj vam bo obenem dokaz za naše trdno prepričanje, da bomo štiridesetletnico Vzajemne praznovali v miru in v urejenih gospodarskih okoliščinah.

»Kako to, da ste svoji ženi kupili biserno ogrlico in ne avtomobila?«

»Kaj sem hotel, ko pa ponarejenega avtomobila ni dobili!«

Z vojaških vaj. Pri neki večji vojaški vaji, kateri je prisostvoval tudi vojaški duhovnik, so prav močno streljali s topovi. Po vaji pravi polkovnik: »No, prečastiti, danes ste si pa prav lahko predstavljali peklenski ogenj.« — Duhovnik: »Da, posebno ko sem videl vas sredi njega.«

Pozor! Kdor želi dobro obutev, naj naroči čevlje pri dobro znani čevljarni, ki nudi trpežno blago po zmerni ceni. Izdelujemo obutev vseh vrst za delo in praznik vsakomur po želji. Pri naročilu zadostuje številka noge. Cenik brezplačen! Se priporoča **Matej Pečelnin, Žiri, Dravska banovina.**

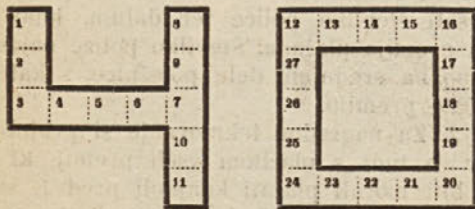
Nagrade za avgust 1939

Na naše vprašanje, kaj da naši čitatelji mislijo o samopomočeh, smo prejeli le šest odgovorov. Pa že iz teh odgovorov razvidimo, da so zadnji dogodki v svetu močno vplivali na pisce. Kako se boš pa tudi zamislil v eno vprašanje, če ti časopisje, radio, posebno pa še tajni glasovi samozvanih poročevalcev vsak hip prinesejo novo važno vest! Čeprav živimo na najbolj mirnem koncu Evrope, je vendar razumljivo, da v časih splošne negotovosti zanimanje za naše nagradno vprašanje ni bilo tako, kot sicer. Seveda so bili zato nagrajeni vsi, ki so nam odgovore na nagradno vprašanje poslali. Ti so:

1. Turnšek Franc, občinski tajnik, Kamniška Bistrica, p. Stahovica;
2. Petaus Jakob, čevljar, Hrib 6, p. Vrhnika;
3. Kapš Jožef, posestnik, Potoke 5, p. Semič, Bela Krajina;
4. Zelenik Ferdinand, tov. delavec, Verd 125, p. Vrhnika;
5. Čuč Viktor, potovalni uradnik, Rožna dol., Cesta XIX-18, Ljubljana-Viš;
6. Resnik Anton, posestnik, Kržišče 6, pošta Raka pri Krškem.

Vsem naštetim pošljemo še v septembru po eno lepo vezano slovensko knjigo.

Nagradna uganka za oktober 1939

Kaj pa je to spet? Na prvi pogled kaže gornja slika številko 40. Morda je to opozorilo na bližajočo se štiridesetletnico Vzajemne. Ampak samo morda. Kajti pod številkami v predalčkih se skriva nekaj čisto drugega. Uganite! Za to imate na razpolago sledeče črke:

a, a, a, a — d — e, e, e — i — k, k — l — m, m — n, n, n — o, p — r, r, r — š — t — u, u, u — 27 črk je in prav toliko je v gornji sliki predalčkov. Postavite te črke pravilno v gornje predalčke namesto števil in dobili boste besede sledečega pomena:

- 1, 2, 3 = Nekaj, česar si evropski narodi najbolj želijo.
- 3, 4, 5, 6, 7 = Sosed Jugoslavije.
- 8, 9, 7, 10, 11 = Top.
- 12, 13, 14, 14, 16 = Orožje.
- 16, 17, 18, 19, 20 = Je leta 1914 ubil avstrijskega ministrskega predsednika (tudi nemški izraz za besedo »orek«).
- 24, 23, 22, 21, 20 = Zdravnik, ki zdravi rane.
- 12, 27, 26, 25, 24 = Mladoletni kralj na Balkanu.

Najdene besede bodo imele sicer 33 črk, pa vendar vam za rešitev zadostuje le gornjih 27 črk. Že naprej povemo, da je za nekoliko brihtne glave rešitev otročje lahka.

Rešitve pošljite uredništvu »Naše moč« — Ljubljana, Vzajemna zavarovalnica, najkasneje do 31. oktobra. Izmed pravih rešitev bo 10 izbranih za nagrade.

Brihtna glavica. Katehet: »Katera je prva božja zapoved?« — Mihec: »Ne jeji!« — Katehet: »Toda pomisli vendar malo!« — Mihec: »Prosim, Bog je vendar že Adamu in Evi zapovedal, da ne smeta jesti sadu z drevesa sredi raja, deset zapovedi je pa dal še le mnogo kasneje.«

Mali izdajalec, Frido in Mira sta že dalje časa zaročena. Pa pride Mira s svojo mamo na obisk. Frido ima brata Zorana. Ko Zoran ugleda Miro, reče: »O, saj sem vedel, da pridete na obisk. Frido je včeraj ves dan iskal vašo fotografijo. Ko jo je našel pod svojo posteljo, jo je lepo očedil, ker je bila vsa zavita v pajčevino, in jo postavil na svojo nočno omarico.«

Dragi moji mladi prijatelji!

Najprej moram povedati nekaj o Pernatovi Julki. Ali jo poznate? Najbrž ne. Jaz je namreč tudi ne poznam. A sodeč po njenem pismu, mora biti od sile osata. Da ni prav, ker napišem vrh mojega pisma vedno le »Dragi moji mladi prijatelj!« — tako se repenči in še pristavlja: »Ali smo me punčke nič? Ali veš Ti, bratec Ivo, da nas je več kot Tvojih dečkov? In če se zberemo ter jo primahamo v Ljubljano, prav tja v Tvojo pisarno ter Ti navijemo ušesa, a, kaj pa potem?« Tako in podobno mi piše Julka. Še sedaj sem ves trd od strahu. Prav nocoj se mi je sanjalo, kako me vlečejo cele procesije samih Julk za ušesa, da so se nategnila daleč tja proti vzhodu in zahodu. A ko sem se zbudil, sem globoko zajel sapo od velikega veselja, ker so bila ušesa čisto pravšna na svojih mestih. Julki moram pa tole povedati: Nikar naj se ne lovi za besede. Rajši naj malo pogleda, kdo vse dobi nagrade. Pa bo gotovo ugotovila, da je med nagrajenci več deklic kot dečkov. O ljubezni pravijo, da gre skozi želodec, pri meni gre pa skozi nagrade. Tako, zdaj pa imaš, Julka julkasta!

Seveda pa pri dodelitvi nagrad še druge važne zadeve odločujejo. Tako na pr. ne moreš dodeliti nagrade Fijavževi Ančki, ki je napisala, da prav nobenega pojma nima, kakšen pomen bi imele barve naše trobojnice. Taki Ančki bi bilo najboljše poslati — šibo. In tako sem kljub vsej naklonjenosti mojim prijateljicam moral tokrat nagrade prisoditi kar trem dečkom in samo eni deklici. Zato jo pa imenujmo na prvem mestu:

1. Rozika Novosele, učenka II. razr. drž. prve ženske realne gimnazije v Zagrebu, Gaberje 60, p. Dobova pri Brežicah;
2. Zvonko Peršolja, dijak I. razr. škofijske klasične gimnazije v št. Vidu nad Ljubljano, Rožna dolina, c. XV, št. 14, p. Ljubljana.
3. Srečko Grahli, učenec III. razr. ljud. šole, Suhadol 1, p. Zidani most;
4. Branko Vrhovec, učenec II. a razreda III. drž. realne gimnazije v Ljubljani, Tyrševa 33/I.

V filmski delavnici. Filmski režiser igralcu: »Ne držite se vendar tako klaverno, ko peljete nevesto pred oltar. Saj to ni resnična poroka.«

Otrok in voda. »Očka, ali ušesa spadajo k vratu ali k obrazu?« — »Zakaj vprašuješ to?« — »Mamica mi je ukazala, da si moram umiti vrat, pa ne vem, do kje se smem zmočiti.«

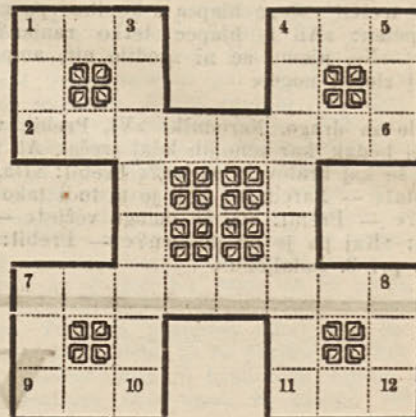
Naloga za akademijo. Dr. Hall bi bil rad postal član medicinske akademije v Londonu. Pri volitvah je pa propadel. Nato je poslal akademiji opis svojega čudotvornega znanstvenega dela. Med drugim je pisal: »Neki zidar si je zlomil nogo. Jaz sem oba dela zlomljene noge spojil, zalil s katronom in krepko povezal. Že v prav kratkem času je zidar občutil uspešnost zdravljenja. Noga mu je spet služila kot prej.«

V akademiji so bili zaradi te zadeve vsi iz sebe. Dolgo so razpravljali o tem, kako je kaj takega mogoče, in že so mislili objaviti uspeh razpravljanja. Takrat pa prispe drugo pismo dr. Halla: »V zadnjem pismu sem pozabil omeniti, da je bila zlomljena zidarjeva noga — lesena.«

Za vse žene in dekleta!

Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10— zbirko preizkušenih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinejše mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfinejše torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuho zadovoljna. Nakažite din 10— na račun Poštne hranilnice št. 14.259, ali pa pošljite v znakah na spodnji naslov in pošljem vam knjižico poštine prosto. **DEZIDERIJ MIZERIT, Zidani most št. 2**

Za mesec oktober pa tole uganko:

V gornje predalčke postavite sledeče črke: a, a, a, a, a — b — c — d, d — e, e, e — i, i, i — j — k, k — l, l, l, l — m — n, n, n, n — o, o, o — p — r, r — s — t — u, u. — Če črke pravilno vstavite, boste dobili besede sledečega pomena:

- 1—3: Nasprotje črnemu.
- 1—2: Iglasto drevo.
- 2—6: Država, ki meji na Jugoslavijo.
- 3—10: Osvežujoča pijača iz južnega sadeža.
- 7—9: Samostalnik iz glagola »pasti«.
- 9—10: Drugi sklon besede »dno«.
- 7—8: Pridevnik iz besede »planota«.
- 4—11: Angelček s krili.
- 4—5: Ptič, znanilec pomladi.
- 5—6: Požejenje.
- 8—12: Nikalnica.
- 11—12: Če ga ima vino, potem vino ni nič prida.

Rešitev te zalc lahke uganke — lahke seveda zgolj za brihtne glave — mi pošljite najkasneje do 31. oktobra t. l. na naslov: Uredništvo »Naše moč«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

Vse vas lepo pozdravlja

brat Ivo.

Prof. dr. Vinko Šarabon:

Slovenija

Podnebne razmere

V začetku naše razprave o Sloveniji smo rekli, da leži Slovenija približno na sredi med ekvatorjem in tečajem, nekaj pomaknjena proti severu; Ljubljana na primer leži na 46. stopinji severne širine. Iz te lege sledi, da podnebje pri nas ne more biti ne prevroče in ne premrzlo.

Seveda pa oddaljenost od ekvatorja ali tečaja še ni edino merodajna pri presojanju podnebnih razmer. Pridejo zraven še druge okoliščine. Tako na primer oddaljenost od morja. Vobče rečemo, da imajo tiste dežele, ki ležijo ob morju, namorsko ali oceansko podnebje; zime so mile, poletja hladna, razlika med zimo in poletjem je prav majhna. Tako podnebje imajo zahodna in severna Nemčija, Irska, Anglija itd. Bolj ko se oddaljimo od morja, mrzlejšo so zime in bolj vroča so poletja; to je kontinentalno ali celinsko podnebje, najbolj izraženo v vzhodni Evropi in dalje v notranjosti Azije.

Slovenija leži blizu morja in tudi ob njem, podnebje bi moralo biti namorsko. Pa ni. Kajti zime ob Jadranskem morju so tople, poletja pa zelo vroča, torej ne tako kot pri izrecno namorskem podnebnju. Ker je podnebje toplih zim in zelo vročih poletij razširjeno ob obalah Sredozemskega morja, ga imenujemo sredozemsko ali mediteransko podnebje. Dežele namorskega podnebnja imajo mnogo padavin, ki so precej enakomerno razdeljene; dežele kontinentalnega podnebnja imajo manj padavin, in sicer največ v sredi leta; v deželah sredozemskega podnebnja so poletja zelo suha, zime pa vlažne.

Zaradi bližine Sredozemskega oziroma Jadranskega morja bi morala imeti torej Slovenija sredozemsko podnebje. Toda moramo pomisliti, da se dvigajo kmalu za obalo visoka gorovja in visoke planote, ki zapirajo sredozemskemu podnebnju pot v notranjost. Zato je to podnebje razširjeno le v ozkem pasu ob morju in sega bolj globoko le v Istri, na Goriškem in v Furlaniji.

Srednja Evropa ima vobče podnebje, ki je nekakšna mešanica med oceanskim, kontinentalnim itd., nekakšen prehod; imenujemo ga srednjeevropsko podnebje. Zime in poletja so zmerna, padavin ni ne preveč in ne premalo. To podnebje zavzema zahodne dele Slovenije, v kolikor ne segajo v območje sredozemskega podnebnja. Vzhodni deli Slovenije imajo pa zopet svoje posebnosti. Ti predeli so pripadali svoj čas rimski pokrajini Panoniji in se vse, kar je zanje značilno, imenujemo panonsko; in tudi podnebje onih krajev imenujemo panonsko. To je svet v Beli Krajini, ob

Krki, Savi, Sotli, Dravi, Muri, v Prekmurju in v podaljških omenjenih dolin. Panonsko podnebje je že bolj celinsko, poleti je zelo vroče, pozimi hud mraz, padavin ni posebno veliko. Pri padavinah moramo vobče nekaj povedati. Glavno je, kdaj gre dež, ne pa, koliko ga je. Kaj nam pomaga, če pade na leto štiri do pet metrov dežja, kot na primer ob naši Boki Kotorski, če se pa ta dež zlije v prvi vrsti v zimskih mesecih. Najbolje je seveda ujeti ga in ga prihraniti za poletje, kot so to delali na primer Mavri na Španskem. Nasprotno pa zadostuje za poljedelstvo že 400 do 600 mm dežja na leto, a deževati mora ob pravem času, torej večinoma v majniku, juniju in juliju; in to se v naših panonskih predelih tudi vrši. Pod 400 mm pa letne padavine ne smejo pasti, čeprav bi deževalo tudi v najugodnejšem času; tu nastopi že stepta, ki mora imeti 200 do 400 mm padavin. Kar je pod 200 mm, pa je puščava. Naša Slovenija nima nikjer pod 400 mm padavin, kakor bomo še videli; zato je poljedelstvo povsod možno, če ne pridejo druge ovirajoče okoliščine zraven.

V visokih alpskih legah opazimo še svojevrstne posebnosti: razlika med zimo in poletjem ni tako velika kakor pri celinskem podnebnju in nalikujejo Alpe v tem pogledu deželam namorskega podnebnja, čeprav so absolutne številke mraza ali toplote seveda čisto druge. Neka druga posebnost v Alpah in tudi v drugih gorovjih je ta, da ostane v zaprtih kotlinah pozimi mrzli zrak na dnu, ker je težek in ne more odtekat. Zato je dno bolj mrzlo kot pobočje, kar je v nasprotju s splošnim pravilom, da je čedalje bolj mraz, čim bolj gremo navzgor, in sicer na 100 m povprečno nekaj nad pol stopinje Celzija. Taka zaprtja kotlina je pri nas na primer Bohinjska all pa v širšem smislu vsa Ljubljanska kotlina, dalje Celjska kotlina itd. Najbolj izrazit je ta pojav, ki ga imenujemo toplotni pojav, v Celovški kotlini.

Da je na oni strani gorovja, kamor prihajajo vlažni vetrovi, več padavin kakor na drugi strani, je umljivo; prav tako imajo prisojne strani več toplote kot osojne in se to dobro pozna v poljedelstvu itd., slednjic pa tudi v značaju prebivalstva in drugih njegovih lastnostih.

Zapomnimo si, da je podnebje pri nas v Sloveniji sredozemsko, srednjeevropsko, panonsko in da so v srednjeevropskem podnebnem predelu tudi posebni alpski znaki, da pa ni vsako podnebje čisto zase, temveč da se vrši nekakšno pretakanje od ene vrste do druge.

Prihodnjic bomo pa pogledali, kakšne so pri nas toplotne razmere, koliko je padavin itd.

»Ne bom vam pokazal vrat, ne bojte se! Jurko je odprl kamro in jih povabil: »Sem vstopite!«

Čudni menihi so posedli v kamri za mizo, Jurko je zataknil gorečo smolnico v čelešnik. Potem pa je odšel ven, prinesel jim je kruha s soljo in rekel:

»Pokusite, kar vam more dati preprosti mlinar.«

Brez besede so stegnili desnice in začeli jesti kruh s soljo. Jurko je sedel na klop in jih napeto opazoval. Skrivnostne groze, ki jo je občutil, ko so prvič ti močje stopili v njegovo hišo, se tudi sedaj ni mogel otresti. Prepričan je bil, da prinašajo nesrečo. V tem letu so prinesli potres, on je postal morilec in Tine je utonil. Kaj neki mu prinašajo za prihodnje leto?

Ko so se čudni ljudje najedli, se je prvi zahvalil.

»Zahvalimo te, mladi mlinar Jurko, ker si nasitil lačne potnike. Mogoče ti bo to všteto v dobro.«

»Kaj mi pomenja vaš prihod?« je vprašal mlinar.

Oni trije so se spogledali in kakor pred letom, so mu tudi sedaj v en glas odgovorili:

»Znanilci smo sodnega dneva.«

Spet je prvi iztegnil desnico in zamolklo dejal:

»Sodni dan že hiti v deželo.«

Drugi je rekel:

»Tedad bo groza napolnila zemljo.«

Tretji pa je pristavil:

»In gorje mu kdor bo takrat imel na duši madež.«

Mimica Konič:

Mlin nad Savo

(Nadaljevanje.)

»Odprl, prijatelj!«

Mladeniču se zdi ta čudno zamolkli glas znan, a ne more vedeti, kdo je zunaj. Približa se vratom in vpraša:

»Kdo sili noter?«

»Odprl, mlinar Jurko, nič se ne boj!«

Zapah je zdrsnil v zid, Jurko pa odskočil za korak. Pred njim so stali trije neznanci v mehiških kapučah. Mladi mlinar si je mel oči, ni vedel, pri čem je.

»Bdim ali sanjam?« se je glasno vprašal.

Neznani znanci so stopili v mlin, eden od njih je zaprl vrata. Tisti prvi, z žarečimi očmi in z zamolklim glasom pa je nagovoril preplašenega fanta.

»Mladi mlinar, ne boj se nas. Glej, nocoj je ravno leto, odkar smo se prvič videli, pa smo te prišli obiskat.«

Jurko ni vedel kaj odgovoriti in tudi oni so molčali. Po dolgem molku je spregovoril prvi:

»Dež je, trudni smo, premočeni in lačni, ti imaš mlin, pa nas ne povabiš za mizo in nam ne ponudiš kosca kruha s soljo.«

Stopil je k hišnim vratom, ne da bi čakal odgovora, in jih hotel odpreti. Jurko se je postavil predenj.

»V hišo mi ne hodite,« je velel, »notri leži moja mati, vsak čas pričakujem njene smrti.«

»Potnikov vendar ne boš podil od hiše!«

Kam z otroci?

Tako se zaskrbljeno sprašuje vsaka mati, o tem premišlja in ugiba vsak oče. Če so otroci zdravi, krepki in delavni, se to vprašanje s časom že nekako reši samo od sebe. Saj tak človek najde zaposlitev, ker pridnega delavca, obrtnika ali uradnika vsakdo rad sprejme. Mnogo težje pa je, če otroci niso čisto zdravi in zato nimajo veselja do dela. V takem primeru ni čudno, če skrbnemu očetu sivijo lasje. Kaj storiti?

Moderna medicinska znanost je na to težko vprašanje našla odgovor. Zdravje in razvoj človeka sta odvisna od pravilne in dobre prehrane v prvi dobi življenja. Najvažnejša hrana je materino mleko. Kmalu, v nekaterih primerih že po nekaj tednih se pokaže, da je treba zaradi hitrejšega in ugodnejšega razvoja deteta naravnega, lahko prebavljivega, toda krepkega dopolnila v prehrani dojenčka. Vse te dragocene lastnosti ima Žikin specialni sterilizirani otroški zдроб, ki je tako fin, da ga že šesttedenski dojenček lahko pije iz steklenice in z lahkoto prenese. Dobite ga pri svojem špecerijskem trgovcu.

Ko pa Vam dete nekoliko doraste, ga hranite z rženo sladno kavo Žiko, ki prav tako ustreza vsem zahtevam, ki jih imamo do dobrega otroškega hranila. Zdrava je, lahko prebavljiva in zaradi obilice rženega slada, ki ga vsebuje, izredno redilna.

Če se želite natančneje poučiti o teh prvovrstnih domačih živilih, pošljite svoj naslov: Pražarni Žiki, Ljubljana - Vič, pa boste dobivali brezplačno ilustrirani družinski list »Žiko«, ki skrbi poleg tega tudi še za zabavo in razvedrilo.

Nov redilen prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hiro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zahvalnih pisem. Prav dobro tudi za mlade prašičke.

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—.

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja drogerija KANČ, Ljubljana, Židovska ulica 2.

Prepozno je prišel v šolo. Učitelj Tinetu, ki je zamudil šolo: »Kje si pa spet hodil, da imaš spet zamudo.« — Tine: »Prosim odpuščanja, gospod učitelj. Ravnokar so namreč v naši ulici stražniki prijeli nekega tatu, pa so me mama poslali pogledat, če niso morda prijeli našega očeta.«

Izkupila sta jo. Dva potepuha gresta mimo njive, na kateri je sejal kmet. Hočeta se iz kmetja ponorčevati in pravita: »Le delajte, oče, in se mučite! Midva bova pa uživala sad vašega dela.« — Kmet: »Prav mogoče. Sejem namreč konopljo, iz katere prediva se delajo vrvi za vešala.«

Podedovana stvar. Jezična žena, mati še bolj jezične hčerke, se je nekoč močno raztogotila in dejala možu: »Moj Bog, kakšen jezik ima ta naša punčara. Od koga ga je neki dobila, od mene ali od tebe?« — Mož: »Od tebe gotovo ne, ker ga imaš še zdaj.«

Profesor in muha. Profesorjeva žena: »Micka, kaj sta pa imela danes z mojim možem, da je tako togoten?« — Micka: »Poklicali so me in me vprašali, kaj plava po juhi. Pa sem jim rekla: »Vi ste pa lep profesor prirodopisja, če še muhe ne poznate! In zato so sedaj taki.«

Drag klobuk. Lemberžan je v Celju kupoval klobuk. Trgovka mu pove zelo visoko ceno. Lemberžan vpraša: »Kje pa ima ta klobuk luknje?« — Trgovka: »Luknje? Čemu naj bi jih imel?« — Lemberžan: »Da bi usti osel, ki bi dal toliko zanj, lahko vtaknil ušesa skozi nje.« In odide.

Inž. Tone Mastnaki

Kaj moramo pred setvijo ozimnin vedeti?

Kot ima vsaka vrsta rastlin svoje posebne zahteve, tako imajo tudi ozimnine v svojem razvoju svojstvene zahteve. Slednje so vsakomur več ali manj znane, vendar pa jih moramo ravno v tem času ponoviti. Poglejmo takoj poedine ozimnine. Brez dvoma je rž najmanj občutljiva tako za tla kot tudi za klimo. Njeno zelo razvito korenje ji omogoča, da si prisvajata hranljive snovi iz tal zelo lahko. Zahteve zaradi vode so majhne, saj prva pokrije njivo s svojim zelenjem in tako preprečuje izhlapevanje. Ker raste tudi pri nizkih temperaturah, izkorišča lahko zimsko vlago. Kar se tiče gnojenja, si moramo zapomniti sledeče:

1. Rž se lahko prilagodi različnim prilikam.
2. Po ovsu se rž posebno dobro ukorenini.
3. Hraniva jemlje predvsem spomladi, približno 14 dni pred pšenico.

Paziti moramo pri gnojenju na vrsto zemlje, predkulturo, kako je bila slednja gnojena, in na čas zadnjega gnojenja s hlevskim gnojem. Na vsak način rabi rž tudi že v jeseni majhen del hrane, vendar pa manj kot ostale ozimnine. Spomladi pa rabi hrano dosti prej kot njene vrstnice. Takoj ko začne spomladanska rast, mora hrana biti na razpolago. Gnojenje na zeleno ali na »glavo« bo torej pri rži prvo. Če nas suša prehitijo, bo izguba dvojna; gnojilo ne bo zadostno učinkovalo, ostalo bo neizkoriščeno in poznejši nalivi ga bodo izprali v globlje sloje zemlje, ker ga korenine pravočasno niso vsrkale. Ta primer se dogaja predvsem na lahkih peščenih zemljah. Za apno nima rž posebnih zahtev, saj prenaša zelo dobro slaba kislota.

Pšenica je dosti bolj občutljiva in bolj »kulturna«. Tudi zahteva več nege in gnojil kot rž. Že v jeseni zahteva nekaj hrane; če je prišla na vrsto v plodoredu pravilno in če je bila predkultura pravilno gnojena, bodo potrebna le gnojila, ki jih je ta kultura vzela tlem. Splošno je dušik zelo potreben, seveda morata biti fosfor in kalij vedno v pravilnem razmerju. Važna je tudi reakcija tal. Za razliko od rži daje pšenica najboljše žetve na nevtralnih ali slabo lužnatih tleh, zato je važno dodavanje apna, ki pa naj pride že leto prej k okopavini.

Ječmen ima slabo razvito korenje, zato rabi lahko topljive hranljive snovi, in to posebno v začetku razvoja. Odvisno pa je gnojenje od tega, v kakšne svrhe se goji ječmen. Pivovarski ječmen zahteva drugačno gojenje kot krmni. Pri njem igra tudi klima veliko vlogo. Ravno tako kot pšenica ima tudi ječmen rajši nevtralna in malo lužnata tla.

V glavnem vse ozimnine rabijo že v jeseni del gnojil. Za naša lahka tla bo najboljši Nitrofoskal-III, za težja pa Nitrofos. Tudi apneni dušik bo često prišel prav, posebno na težjih tleh, saj ima poleg dušika še apno, ki je posebno pri pšenici in ječmenu često zelo potrebno. Celokupna količina omenjenih gnojil znaša približno 200 do 300 kg na jutro (oral). Od te množine se raztrosi v jeseni na surovo brazdo tretjina, ostalo pa se raztrosi spomladi na zeleno ali na »glavo«.

S takšnim gnojenjem na »obroke« dosežemo v naših podnebnih in talnih razmerah večji uspeh kot samo z enkratnim gnojenjem cele določene množine gnoja, ker preprečimo vsako izgubo dodanih hranilnih snovi.

Težave z jezikom. Gospod Predrag se je vrnil iz Londona. Njegova žena, ki je vedela, da mož ne zna niti besedice angleški, ga vpraša: »Ali si imel mnogo težav z jezikom?« — On: »Jaz ne, pač pa Angleži.«

Odlikovan rekrut. Kapetan pregleduje vrsto na novo preobledenih rekrutov. Pa zapazi enega, ki mu je visela svetinja na prsih. Kapetan zavpije: »Ti tam, peti v vrsti, odkod ti svetinja?« — Rekrut: »Na zadnji razstavi rejcev plemenske živine smo jo dobili.«

Pravična razdelitev. Polkovnik nadzoruje polk in vpraša nekega vojaka: »Kako ste zadovoljni s hrano? Slišal sem, da dobivajo eni večje, drugi pa manjše porcije.« — Vojak: »Ni res, gospod polkovnik! Vsi dobivamo prav majhne porcije.«

Vsi trije so nepremično gledali v fanta, da ga je neprijeten mrz s preletel. Rad bi jim umaknil oči, pa ni mogel. Prvi je stopil k njemu in mu položil roko na ramo.

»Nekaj sem videl v tvojih očeh, o mladi mlinar!«

Jurko se je zbal prodirnega tujčevega pogleda, ki mu je segel v dušo, in je plaho vprašal:

»Kaj si videl?«

Neznani menih se je posmehtil.

»Črv vesti te grize, o grešni mlinar!«

Jurko se je še bolj ustrašil.

»Mar vse veš...?«

»O ne,« je odkimal spokorni grof iz Karantanske marke, »le to vidim, da tvoj greh nikoli ne bo izbrisan, o nesrečni mlinar!«

Jurko, grešnik, si ni upal več dvigniti pogleda. Strmel je v tla in tiho vprašal:

»Kako si mogel to spoznati?«

Oni trije so se spet spogledali in vsi hkrati rekli:

»Poslanci božji smo.«

»Kaj hočete od mene?« je v strahu bruhnil Jurko.

»Spokori se, pripravi se na prihod sodnega dne.«

»Lani ste pripravili res pravcati sodni dan. Ali tudi letos prinašate tako nesrečo?«

»Lani je potres porušil zemljo od morja do morja. Lani je Bog udaril zemljo z bičem, letos jo bo s škorpionom.«

Mlinar je zatrepetal, oni pa je dalje govoril:

»In ti ne boš ušel sodbi!«

Srednji se je domislil in vprašal:

»Zadnjič smo rekli, da preti pogibelj tebi, materi, bratu in nevesti. Ali smo se motili?«

Jurko je odkimal.

»Resnico ste mi povedali. Moje telo je sicer še živo, a radost je za veke pregnana iz mojega srca.«

»In tvoja mati?«

»Ona umira, a ne more umreti. Telo hira, na pol je že mrtvo, a duša le še trepetava v izmozganem telesu.«

»Pa brat?«

»Pred tremi dnevi smo ga pokopali. Ko se je vračal s svatbe, je utonil v narasli Savi.«

Neznanečve ustnice je spreletel nasmeh zmagoslavja, ko je vprašal:

»Kaj je z nevesto?«

Mlinar je proseče pogledal čudnega moža.

»Vsaj njej naj bo prizanešeno! Jaz naj trpim, da se bom zvijal od bolečin kakor črv, toda nje naj ne zadene nesreča!«

Menihove ustnice so zopet vzdrhtele v posmehu.

»Tudi ona ne odide sodbi in obsodbi.«

Jurko je bil obupan.

»Lani sem vas prepeljal čez Savo, letos sem vas sprejel pod streho in vam prinesel kruha s soljo, vi pa tako slabo povračujete mojo gostoljubnost. Sem mar to zaslužil?«

Neznanci so se glasno zagrohotali.

»Mi nismo tega krivi,« je govoril prvi. »Mi le tebi razodevamo, kar je volja božja.«

Jurkova je ujezilo.

»Bogokletneži! Spravite se mi ven!« je zavpil.

V rokah neznancev so se hkrati zabliskali meči, tri konice so se dotaknile mlinarjevih prsi. Toda fant ni izgubil poguma.

»Vi z umorom plačate prijaznost?« je predrzno vprašal.

Nihče ni odgovoril, vsi trije meči so hkrati spet izginili pod ohlapne meniške halje.

Prvi je vzel iz pasu tri zlatnike in jih je položil na mizo.

»Prepelji nas čez Savo!« je velel.

Jurko je odkimal.

»Ne morem.«

»Zakaj ne?«

»Čoln se je potopil, ko je utonil moj brat. Res ne morem.«

»Ne lažeš?« ga je menih prodirno gledal.

»Čemu bi lagal?« je mirno odgovoril mlinar. Lažni menih je tedaj segel za pas in stresel na mizo pest rumenih zlatnikov.

»Podarim ti jih, mladi mlinar, ker te imam rad. Spominjaj se nas včasih, saj videli se ne bomo nikoli več.«

Jurko je začudeno gledal v noč, ko so odhajali skozi dež in vihar. Veter mu je prinašal na ušesa glasove otožnega speva:

»Blagor človeku, kateri ne hodi v zbor hudobnežev, ne postaja ob potu grešnikov in ne sedi v družbi sramotivcev.«

XIII.

Leto tisoč tri sto devet in štirideset! Uboga Evropa! Če bi vsi viharji, ki so kdaj divjali po njej, naenkrat planili nanjo, vendar njih teža ne bi odtehtala te edine grozote, ki jo je obiskala sedaj. Nad nesrečnimi pokrajinami je plavala Smrt, ogljeno črn je bil njen obraz, njen satanski smeh se je odbijal od zemlje.

Črna smrt! Kaj je bil v primeri z njo strašni potres! Kaj so bili vsi krvavi boji, ki jih je uboga zemlja že videla? Nič, skoro nič! Morije, kakršna je zavladala tedaj, še niso gledale človeške oči. Ljudje niso mogli doumeti vse strahote grozne epidemije, zato so umirali, ginili brez misli. Nihče ni vedel, od kod je prišla kuga. Znašla se je sredi ljudi in začela kositi brez usmiljenja. Kronani in raztrgani so padali pod njeno koso.

Ko je prišla v deželo črna smrt, je mlin v Grabnu ostal tako zapuščen, kakor bi izumrl. Živ človek se ni več bližal starinski stavbi z mehomo žita, zato so kolesa počivala. Mlinar Jurko je sedeval pod pajkelnom, k njemu je prišel edino le berač Tilen in kar je ta povedal, je bilo tako neizmerno žalostno, da ga Jurko ni mogel poslušati. Mlinarica je bila komaj še malo živa in ni več umela, kar sta ji pripovedovala sin in Tilen.

Nekega dne pa so tudi Tilnovi obiski izostali. Bilo ga ni en dan, dva, tri dni in Jurko se je začel čuditi.

»Pojdem in pogledam, menda ga ni vzela smrt s seboj,« si je rekel Jurko. »Videl bom, ali je resnica, kar mi je pripovedoval.«

Mlinar se je praznje oblekel in stopil k materi.

»Mati, v Kranj pojdem.«

Bolnica je prikimala in čisto mirno rekla: »Le pojdi, pa kmalu se vrni.«

Jurkotu se je zdela boljša.

»Ali ti je bolje, mati?« je vprašal.

»Bolje. Že dolgo mi ni bilo tako dobro.«

Jurko je bil zadovoljen in je šel.

Ognil se je Okroglega in šel naravnost v Kranj. Sam svojim očem ni mogel verjeti, da je res, kar je videl.

Črna smrt! Zasekala je med ljudi, udarila neusmiljeno, kakor bi strašen bič padel na zemljo. Ljudje še niso pozabili nesreč, ki jih je naredil strašni potres, premnogo src še ni zacelilo krvavečih ran, ki so zazijale ob izgubi dragih svojcev. In zdaj je prišlo zopet strašno gorje, tako grozno, da ga človeška duša ni mogla doumeti. (Nadaljevanje sledi.)

Sledi klicu po domači gospodarski skupnosti in poveri zavarovanja našemu zavodu!

Ilustracije in klišeji

dajo reklami šele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah vvažuje le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotiske Knjižgotisk
Bakrotisk e Kljšarna
Litografija e Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**